

người còn lại, nhưng tất cả họ đều thuộc về cùng một tôn giáo. Tôn giáo này nổi lên vào nửa sau của thế kỷ 18 và sự trỗi dậy của nó sẽ được truy xuất trong những trang sách này. Vấn đề khó khăn nhất của tôn giáo thế tục này sẽ là nghịch lý giữa tự do và mô hình Cứu thế độc tôn.

Dù cho các lý thuyết được phát triển bởi các xu hướng Cứu thế khác nhau trong những ngày sau này có phức tạp, rắc rối và đôi khi tráng lệ đến đâu, thì giai đoạn ban đầu, vốn là chủ đề của nghiên cứu này, lại bộc lộ những yếu tố và manh mối đầu tiên dưới một hình thức thô sơ, ngây thơ và đơn giản. Thực tế này sẽ giúp ích cho việc thấu hiểu hiện tượng lịch sử này một cách tổng thể. Bởi vì một số ý tưởng cơ bản của tôn giáo thế tục Cứu thế phát triển cao và muộn hơn, đặc biệt, như sẽ được chỉ ra, là những ý tưởng liên quan đến bản tính con người, đạo đức và các nguyên tắc triết học, vẫn giữ nguyên như hồi thế kỷ 18.

Bản chất của các học thuyết định ra các mô hình trừu tượng phổ quát là mang tính sơ lược và xám xịt. Chúng thiếu đi sự ấm áp, trong trẻo và phong phú vốn được tìm thấy trong các kết cấu sống động của con người và quốc gia. Chúng không truyền tải được những căng thẳng nảy sinh giữa những cá tính độc đáo, mâu thuẫn với nhau và với môi trường xung quanh. Chúng thất bại trong việc mang lại sự thú vị hấp dẫn của những tình huống không thể đoán trước và cách tiếp cận thực dụng đối với chúng. Nhưng tất cả những điều này, dù vắng bóng trong học thuyết, lại nổi lên trong những bước thăng trầm của học thuyết đó với tư cách là một lực lượng xã hội học.

Nghiên cứu này không hoàn toàn là một luận thuyết về lý thuyết chính trị, cũng không phải là một bản tường thuật các sự kiện. Sẽ không công bằng với chủ đề này nếu chỉ xử lý nó dưới góc độ tâm lý cá nhân của một vài nhà lãnh đạo. Vấn đề cũng sẽ không được làm sáng tỏ bằng một phân tích dưới góc độ tâm lý đám đông. Tôn giáo được con người tạo ra và sống cùng với nó, nhưng nó lại là một khuôn khổ mà trong đó con người sinh